

Relatio

Dioecesis Seccoviensis
durante quinquennio

1923 - 1928

secundum formulam a Sacra Congregatione Consistoriali die
4. Novembris 1918 praescriptam.

Relatio

dioecesis Seccoviensis durante quinquennio

1923 - 1928

secundum formulam a Sacra Congregatione Consistoriali die
4. Novembris 1918 praescriptam.

Caput I.

Generalia de statu materiali personarum et locorum.

1. Indicet Ordinarius nomen et cognomen suum, aetatem, originis locum, et institutum religiosum, hoc est religionem, si ad aliquam pertineat; quando fuerit consecratus, vel, si Abbas sit, benedictus;

quando dioecesis regimen suscepit. Si Episcopum Auxiliarem habeat, an datus sit personae vel dioecesi.

Ordinarius est Ferdinandus Pawlikowski, Doctor Sacrae Theologiae, natus die 28. Aprilis 1877 Viennae; presbyter factus 5. Iulii 1903; Ordinarius castrensis exercitus austriaci ab anno 1920; Episcopus Dadimensis et Auxiliarius Princ. Episcopi Dr. Leopoldi Schuster die 25. Februarii 1927 nominatus et mortuo Leopoldo Administrator dioecesis Seccoviensis die 24. Martii 1927, dein Episcopus consecratus Viennae a Cardinale Friderico Piffl, Princeps-Episcopus Seccoviensis a Sancta Sede die 26. Aprilis 1927 nominatus in sedem suam solemniter introductus die 26. Maii 1927.

Residet in urbe Graz in Styria et Episcopum auxiliarem non habet.

2. Breviter exponat quaenam sit origo dioecesis, quinam eius titulus seu gradus hierarchicus, quae privilegia potiora; si metropolitana sit, an et quas habeat suffraganeas sedes; et quem Ordinarium appellationis iuxta Codicem, can. 1594 § 2, teneat; si vero suffraganea sit, quem Metropolitanam habeat; et num apud illum, vel apud alium Antistitem pro Conferentiis episcopalibus conveniat; si denique nulli Metropolitanae suffragetur, quem Metropolitanam pro Concilio provinciali, pro Conferentiis et pro iudicio appellationis teneat iuxta cann. 285, 292 et 1594 § 3.

Dioecesis Seccoviensis (Seckau) ab Archiepiscopo Salisburgensi Eberhardo II. consentiente Summo Pontifice Honorio III. (22. Iun. 1218) ex suo territorio et suis bonis die 17. Februarii 1219 fundata et erecta est, qua de causa Archiepiscopo Salisburgensi a Summo Pontifice Privilegium concessum est, ut unumquemque episcopum Seccoviensem et eligeret, nominaret et confirmaret, quod privilegium decreto Sacrae Congregationis Consistorialis 6. Maii 1922 immutatum est. Fridericus II. Imperator Romanus foundationem confirmavit et beneficio iuris auxit, ut quilibet episcopus Seccoviensis titulo et dignitate „Principis Imperii Romani“ frueretur (26. Oct. 1218). Dioecesis nominatur Seccoviensis, quia in erectione dioecesis collegium Canonicorum Regularium in pago Seckau in Styria superiore situm, destinabatur, ut simul sit Capitulum Cathedrale et Ecclesia dicti monasterii simul Ecclesia Episcopi Cathedralis.

Episcopus Seccoviensis est suffraganeus Metropolitanae Salisburgensis et neque ipse neque dioecesis privilegia specialia possidet.

3. Dicat praeterea:

a) quinam locus residentiae Ordinarii, cum indicationibus ad epistolas inscribendas necessariis;

b) quaenam amplitudo dioecesis, ditio civilis, caeli temperies, lingua;

c) quaenam summa incolarum et praecipua oppida; quot inter incolas sint catholici; si autem varii adsint ritus, quot catholici in singulis, et si acatholici inveniantur, quot sint, et in quales sectas dividantur;

d) qui numerus sacerdotum saecularium, clericorum et alumnorum Seminarii;

e) utrum adsit Capitulum cathedrale, an potius coetus consultorum dioecesanorum; an adsint alia Capitula, vel sacerdotum coetus instar Capitulorum, seu Communiae, et quot;

f) in quot vicariatus foraneos, decanatus, archipresbyteratus aliasve circumscriptiones dioecesis divisa sit; quot sint paroeciae, cum numero fidelium earum quae maximae vel minimae sunt; an adsint paroeciae per linguas seu nationes distinctae, et an per familias et non territorio divisae, et quo iure; quot aliae ecclesiae vel oratoria publica adsint; sitne sacer aliquis locus celeberrimus, et qualis, cann. 216, 217;

g) utrum et quaenam religiones virorum habeantur, cum numero domorum et religiosorum sacerdotum;

h) utrum et quaenam religiones mulierum, cum numero domorum et religiosarum.

Locus Residentiae Ordinarii est Graecium (Graz) in Styria (Steiermark) Austriae.

Dioecesis extenditur per 16.478 Kilom.quadr. et sita est in Styria, provincia reipublicae Austriae.

Coeli temperies varia est: asperior in Styria superiore propter montes, secundior in parte meridionali, ubi campi fertiles reperiuntur.

Lingua, qua populus utitur, est germanica; in finibus tantum meridionalibus, qui dioecesim Lavantinam attingunt, pauci pagi utuntur etiam lingua slovenica.

Numerus incolarum est circa 996.000.

Oppida praecipua: Graz, Bruck, Leoben, Knittelfeld, Fürstenfeld, Voitsberg, Rottenmann, Judenburg.

Catholici numerantur circa 974.000, acatholici 22.000, inter quos maior pars adhaeret sectae protestanticae (A.C.). Israelitae sunt circiter 3.000; vetero-catholici 2.000; Graeci non uniti 300-400; numerus eorum, qui nulli confessioni adhaerent, circa 3.000.

Numerus sacerdotum saecularium est 724; clerici et alumni in seminario maiori sunt 67.

Adest solummodo capitulum cathedrale cum decem membris activis et sex honorariis.

Vicariatus foranei, qui in hac dioecesi decanatus vocantur, numerantur 45, ex quibus 11 archidecanatus, parochiae existunt 343. Maxima parochia quoad numerum fidelium est in urbe Graz, nimirum ad Sanctum Andream cum 34.196 fidelibus, minima vero ruri ad Sanctum Rupertum in Kulm cum 42 parochianis.

Parochiae per linguas seu nationes distinctae vel per familias divisae non sunt.

Ecclesiae minores vel oratoria publica 230 numerantur.

Omnium locorum sacrorum Styriae, immo Austriae celeberrima est Basilica B.M.V. in Cellis (Mariazell) in Styria superiore.

„Religiones“ et virorum et mulierum multae in dioecesi existunt.

A) Religiones virorum:

1. Canonici Regulares Lateranenses in pago Vorau	1 domus, 24 sacerdotes
2. Abbatia O.S.B. Admont	1 domus, 61 sacerdotes
3. Abbatia O.S.B. ad St. Lambertum	1 domus, 50 sacerdotes
4. Abbatia O.S.B. Seckau	1 domus, 29 sacerdotes
5. Statio Abbatiae O.S.B. St. Ottiliae ex Bavaria in Tragöß	1 sacerdos.
6. Cistercienses in Abbatia Rein	1 domus, 29 sacerdotes
7. Ordo Praedicatorum, Graecii	1 domus, 14 sacerdotes
8. Ordo Fratrum Minorum St. Francisci	5 domus, 26 sacerdotes
9. Ordo Fratrum Conventualium St. Francisci	1 domus, 6 sacerdotes
10. Ordo Capucinatorum St. Francisci	8 domus, 25 sacerdotes
11. Ordo Carmel. disc.	1 domus, 6 sacerdotes
12. Ordo Servorum Beatae Mariae Virginis	1 domus, 6 sacerdotes
13. Ordo Fratrum Misericordiae a St. Ioanne d. Deo	3 domus, 2 sacerdotes
14. Societas Jesu	1 domus, 4 sacerdotes
15. Congregatio Lazaristarum	2 domus, 20 sacerdotes
16. Congregatio Sanctissimi Redemptoris	2 domus, 13 sacerdotes
17. Fratres B.M.V. pro scholis	3 domus, 5 sacerdotes
18. Collegium Piorum Operariorum a St. Josefo Calasancio	1 domus, 2 sacerdotes
19. Congregatio Filiorum Sanctissimi Cord. Jesu	2 domus, 6 sacerdotes
20. Ordo equestris Ioannitarum	2 domus, 1 sacerdos.
21. Ordo Teuton.	1 domus, 1 sacerdos.

B) Religiones mulierum:

1. Abbatia Monialium St. Benedicti	1 domus, 99 religiosas
2. Carmelitinae	1 domus, 21 religiosas
3. Ursulinae	1 domus, 54 religiosas
4. Elisabethinae	1 domus, 34 religiosas

5. Sorores de Bono Pastore	1 domus, 40 religiosas
6. Moniales de Sanctissimo Corde Jesu	1 domus, 56 religiosas
7. Sorores pauperes scholae de Notre Dame	1 domus, 6 religiosas
8. Sorores Sancti Dominici	1 domus, 70 religiosas
9. Sorores scholae III. Ordinis St. Francisci	19 domus, 283 religiosas
10. Sorores a Sancta Cruce	42 domus, 441 religiosas
11. Filiae Carit. Sancti Vincentii a Paulo	41 domus, 895 religiosas
12. Famulae Sanctissimi Cordis Jesu	1 domus, 11 religiosas
13. Filiae Divini Amoris	2 domus, 12 religiosas
14. Servae Beatae Mariae Virginis	1 domus, 3 religiosas
15. Auxiliatrices Animarum purgatorii	1 domus, 6 religiosas
16. Congregatio Sororum St. Francisci pro Mission.	1 domus, 6 religiosas

Caput II.

De administratione temporalium bonorum, de inventariis et archivis.

4. *An et quomodo iuxta civiles loci leges, facultas possidendi, acquirendi et administrandi, quae Ecclesiae propria est, sarta tectaue sit; an potius coarctata; et si ita sit, quaenam sit conditio cleri et ecclesiarum.*

Leges civiles concedunt ecclesiae facultatem possidendi, acquirendi, alienandi et administrandi bona temporalia, sed potestas civilis sibi sumit ius invigilandi administrationem bonorum ecclesiasticorum, in alienatione et locatione bonorum, ut coram auctoritate civili validae sint, necessarius est antecedens consensus civilis potestatis. Leges civiles, quamvis coarctent libertatem ecclesiae, tamen administrationi bonorum ecclesiasticorum detrimentum non afferunt.

5. *An institutum sit penes curiam Consilium administrationis et quibusnam constet: et num Episcopus in administrativis actibus maioris momenti illud audierit iuxta praescripta can. 1520. „Consilium” administrationis institutum est in consistorio episcopali et constat ex Canonicis Capituli Cathedralis et aliis sacerdotibus piis et doctis ab Episcopo nominatis.*

6. *An administratores particulares, sive ecclesiastici sive saeculares, cuiusvis ecclesiae etiam cathedralis, aut loci pii canonice erecti, aut confraternitatum, reddant quotannis Ordinario rationem suae administrationis. Can. 1525.*

7. *An servata sint praescripta can. 1523 circa modum administrationis, et confectionem librorum accepti et expensi; can. 1526 de non inchoandis litibus sine Ordinarii scripta licentia; can. 1527 de abstinendo ab actibus ordinariam administrationem excedentibus; et can. 1544 seqq. circa congruam dotem, tabulas piarum foundationum, aliaque.*

8. *An qui bona fiduciaria ad pias causas acceperint, servant quae can. 1516 statuit, praesertim circa rationem Ordinario reddendam.*

9. *In venditione, oppignoratione, permutatione, locatione et emphyteusi bonorum servataene sint fideliter ab omnibus normae cann. 1530-1533, 1538-1542: et si non, quae remedia adhibita. Praecipua quae acta sunt his de rebus negotia referantur.*

10. *Circa decimarum et primitiarum solutionem serventurne laudabiles consuetudines, praecavendo tamen a dura exactione. Can. 1502.*

11. *Circa oblationes in commodum paroeciae et missionis serventurne praescripta can. 1182 de earum administratione et ratione Ordinario reddenda; et collectores abstineantne a vexatoria et odiosa requisitione.*

12. *Circa missarum stipem quomodo serventur quae can. 831 praescribit de taxa synodali; quae can. 835 de non colligendis a sacerdotibus missis, quibus intra annum ipsi satisfacere nequeant; quae can. 841 de transmissione ad Ordinarium missarum exuberantium; quae cann. 843 et 844 de libro tam personali quam ecclesiarum proprio pro missis adnotandis.*

6-12. Canones huc respicientes accurate observantur, praesertim omnes administratores bonorum ecclesiasticorum qualiumcumque similiter omnes actores, collectores et provisores rerum ad missas et alias causas sacras spectantium quotannis et saepius Ordinario rationem reddunt et ab eo instructiones et monita idonea accipiunt.

13. An inventaria immobilium, mobilium et sacrae suppellectilis uniuscuiusque ecclesiae, parochiarum, capitulorum, confraternitatum aliorumque piorum locorum, quae canonice erecta sint, confecta in duplici exemplari, alio pro pio opere, alio pro Curia episcopali habeantur iuxta cann. 1296, 1522. Cautum ne sit, et quomodo, ne morte rectoris ecclesiae, aut superioris pii operis mobilia et suppellectilia disperdantur aut subtrahantur. Cann. 1296, 1300-1302.

Inventaria immobilium, mobilium et sacrae suppellectilis uniuscuiusque ecclesiae, parochiarum, Capituli Cathedralis, piorum locorum canonice erectorum in duplici exemplari habentur, ex quibus unum in Curia Episcopali alterum in stationibus asservatur. Secundum posse etiam cautum est, ne ullo modo, nec occasione obitus administratoris bonorum ecclesiasticorum aliquid disperdatur vel subtrahatur.

14. An Episcopus archivum habeat ad tramitem cann. 375-378 erectum et custoditum; et cum documentis et libris de quibus in cann. 470 § 3, 1010, 1047, 1107; a quo tempore documenta incipiant, et an pergamenae et incunabula habeantur: catalogine confecti sint; an aliud quoque secretum archivum, vel saltem armarium obseratum, in qua scripturae secretae custodiantur, servatis regulis cann. 379-380.

In Curia Episcopali est archivum ad tramitem canonum 375-378 erectum et custoditum, in quo asservantur libri et documenta, de quibus loquuntur canones 470 § 3, 1010, 1047, excepto libro pro matrimoniis sic dictis conscientiae (can. 1107), quae in dioecesi locum non habent. Catalogi confecti sunt. In archivo Episcopali inveniuntur etiam pergamenae; vetustissima pergumena est ex anno 1223 (30. Aprilis) de condonatione decimarum Eberhardi Archi-Episcopi Salisburgensis ad Carolum Bisdorf. Incunabula non adsunt.

Adest etiam secretum archivum, de quo sermo est in can. 379 et omnia, quae ibi praescripta sunt, observantur. Insuper observatur etiam praescriptio in can. 380 contenta.

15. An ecclesia cathedralis, collegiatae, paroeciales, confraternitates et pia loca canonice erecta, sua quoque archiva detineant, cum documentis cuicumque piae causae propriis, cum inventariis mobilium et immobilium et cum catalogo omnium documentorum; et exemplar eiusdem catalogi exhibitumne fuit Curiae episcopali, et in archivo Curiae repositum iuxta can. 383.

Omnes ecclesiae et pia loca habent catalogos rerum vel etiam archiva, quorum unum exemplar asservatur in archivo Episcopali.

Caput III.

De fide et cultu divino.

16. Utrum graves errores contra fidem serpent inter dioecesis fideles; vel aliqua praxis superstitiose aut ab institutis catholicis aliena in dioecesi vigeat; an modernismi, theosophismi, spiritismi lues dioecesim infestet, et an aliqui e clero eisdem erroribus infecti sint. Quaenam huius mali fuerit, vel adhuc sit causa. Adsitne Consilium a vigilantia, quot personis constet, et quo fructu munera sua expleat. An professio fidei cum iuramento antimodernistico exigatur, et ab omnibus ad quos spectat fideliter praestetur iuxta can. 1406 et decretum S. Officii 22 Martii 1918.

Agitatio ex parte Protestantium ad defectionem a fide catholica excitans non omnino desiit; perdurat vehemens agitatio Socialistarum ad perfectam apostasiam a fide christiana impellens. Eandem agitationem ad defectionem ab omni fide tractat secta „Freidenker“. Societas „Flamme“ propagat cum effectu cremationem corporum. Secta Adventistarum et Methodistarum errores suos propagare conantur. Lues Spiritismi non est extincta et Theosophismi serpit occulte. Modernismus exspiravit. E clero nullus istis erroribus est infectus.

„Consilium a vigilantia“ adest et constat ex novem personis e clero saeculari et regulari. Professio fidei cum iuramento antimodernistico ab omnibus, ad quos spectat, fideliter et libenter praestatur.

17. Utrum divinus cultus libere exerceatur; sin minus, unde obstacula proveniant: a civilibusne legibus, an ab hostilitate perversorum hominum, vel ab alia causa; quatenam ratio suppetat ad ea amovenda, et num adhibeatur.

Divinus cultus libere potest exerceri. Perturbatores functionum religiosarum a Gubernio civili secundum legem civilem puniuntur.

18. An Ecclesiae iura circa coemeteria sarta tectaue sint, et canonicae de his leges servari possint, et servantur. Cann. 1205 seqq.

Ecclesiae iura circa coemeteria generatim sarta et tecta sunt et canonicae de his leges servantur. Sed obstant quaedam leges reipublicae circa coemeteria propria communitatum civilium, ubi indiscriminatim catholici et acatholici sepeliri debent. Excipiuntur etiam sepulcra familiarum, quae omnibus familiae membris etiam acatholicis patere debent

19. Utrum in cultu divino, in Sanctorum, sacrarum imaginum et reliquiarum veneratione; in sacramentorum administratione; nec non in sacris functionibus, sive quoad ritus sive quoad linguam et cantum, leges canonicae ac liturgicae servantur. An in his, et quatenam, irrepserint singulares consuetudines; sitne cura ut prudenter submoveantur, an potius tolerantur, et quatenam de causa. Can. 731 seqq.; can. 1255 seqq. Adsintne in ecclesiis picturae, statuariae aliaque a sanctitate loci aliena, vel minus consona liturgicis legibus; et quid fiat ut amoveantur. Arceanturne semper a domo Dei profani conventus, et nundinae etiam ad pias causas. Can. 1178.

In cultu divino, in Sanctorum, sacrarum imaginum et reliquiarum veneratione, in Sacramentorum administratione necnon in sacris functionibus, quoad ritum et linguam et cantum leges canonicae ac liturgicae observantur.

Discrepantiae minoris momenti sunt nimirum ex pervetusta consuetudine in tota fere provincia Salisburgensi divulgatae, quae praecipue ad venerationem Sanctissimae Eucharistiae pertinent. Ex quo enim Protestantes saeculi XVI. Ss. Sacramentum expugnabant, eo magis catholici venerationem et publicum cultum eidem obtulerunt. Sic frequenter missae coram Ss.mo exposito celebrantur; benedictio cum Sanctissimo in Litanis et Vesperis celebratis non solum in fine, sed etiam in initio datur. Sacerdos S. communionem ante vel post S. Missam distribuens populum non manu sed cum „ciborio“ benedicit. A dominica infra Octavam Corporis Christi usque ad festum St. Bartholomaei omnibus diebus dominicis processio cum Sanctissimo – sed minore cum apparatu ac in festo Corporis Christi – sub divo instituitur. In qua „initia“ 4 Evangeliorum sicut in festo Corporis Christi leguntur et quater benedictio datur. Hae processiones a populo initia vocantur.

Consuetudines enumeratae non sine gravi populi scandalo abrogari possunt.

In ecclesiis picturae, statuariae aliaque a Sanctitate loci aliena vel legibus liturgicis contraria non sunt. Item in ecclesiis nusquam profani conventus vel nundinae tolerantur, idque ne ad causas pias quidem.

20. Utrum numerus ecclesiarum in singulis oppidis vel paroeciis fidelium necessitati sufficiat.

Exceptis locis Eggenberg prope Graz et Donawitz prope Leoben, ubi aedificatio ecclesiarum novarum proposita est, numerus ecclesiarum fidelium necessitati sufficit.

21. An generatim ecclesiae mundaes sint, decenter ornatae et suppellectili sufficienti instructae.

Adsintne egentes, squalidae, fatiscientes, et an et quid agatur ut reficiantur. Recenseantur ecclesiae, si adsint, structurae arte, picturis aut pretiosa suppellectili insignes: et dicatur num congrua de his omnibus cura adhibeatur.

Ecclesiae generatim mundae servantur, decenter ornatae, sufficienti supellectili instructae sunt. Permultae ecclesiae campanae, quae tempore belli amiserunt, fidelibus donantibus iterum acceperunt.

Dioecesis magno numero ecclesiarum structurae arte, picturis et pretiosa supellectili insignium gaudet e. gr. in urbe Graz: Ecclesia Cathedralis, Ecclesia ad Pretiosissimam Sanguinem, ad Sanctissimum Cor Jesu, ad Sanctum Iosephum: praeterea ecclesiae parochiales in pagis Vorau, Pöllau, Weizberg, Stainz, Leoben, Mariazell, Murau. Congrua cura pro ecclesiis propter sequelas malas belli adhuc perdurantes etiam nunc difficillima est.

22. An ingressus in ecclesias, dum sacra aguntur, sit, prout debet, prorsus absolute semperque gratuitus. Can. 1181.

Ingressus in ecclesias absolute semperque gratuitus est praeprimis, dum in eis sacra peraguntur.

23. An ecclesiae rite custodiantur ne furtis et profanationibus obnoxiae fiant: et eae in quibus SS. Eucharistia asservatur, praesertim paroeciales, quotidie per aliquot horas fidelibus pateant iuxta can. 1266: quomodo observentur: cann. 1267 et 1268 circa custodiam Ssmi Sacramenti in uno tantum loco et altari; et circa decorem et ornamentum praecellentissimum altaris eiusdem; can. 1269 circa tabernaculi statum; can. 1271 circa lumen coram SSmo.

Ecclesiae pro viribus custodiuntur, ne furtis et profanationibus obnoxiae fiant.

Ecclesiae, in quibus Ss. Eucharistia asservatur, fidelibus quotidie saltem per aliquot horas patent et quod can. 1266 de asservatione praescribit, accurate observatur.

Tabernacula plerumque ex ligno constructa, externe deaurata, interne velo serico albo ornata sunt; claves securo loco asservantur.

Coram tabernaculo una saltem lampas semper lucet et omnibus ecclesiarum rectoribus noviter mandatum est, ut pro ea oleum praescriptum adhiberent. Tempore belli et immediate post bellum petrolei et electrica lux tolerata fuit.

Caput IV.

De iis, quae ad Ordinarium pertinent.

24. Indicet Ordinarius quibus redditibus ipse qua talis fruatur, sive sint ex bonis immobilibus, ex publico foenore vel aerario, ex incertis Curiae, ex dioecesis contributione, sive ex aliis causis: et an sibi sufficientes sint; qualem domum episcopalem inhabitet, et cum quibusnam convivat: an et quale cathedraicum exigat iuxta can. 1504: an et quales alias exactiones forte imposuerit iuxta cann. 1505, 1506: utrum aliquo aere alieno sive qua Ordinarius, sive qua persona privata gravetur; et qua ratione eius extinctioni consulat.

Ordinarius qua talis redditibus mensae Episcopalis fruitur.

Bona mensae Episcopalis constant:

a) ex fundis (agris, vineis, pratis et silvis cum necessariis aedificiis) in summa 832 ha. 98 a.

b) ex pecuniis foenore elocatis in sic dictis obligationibus publicis, quae ortae sunt ex redemptis decimis in summa 1.369.471 cor. Austr. cum annuo foenore 57.993 cor. Austr. – hodie 5 Schilling 79 Groschen.

c) ex censu vel pecunia annua pro mensa Episcopali a quibusdam parochiis (23) patronatis allata; fuerunt in summa pro anno 135 cor. Austr., hodie nihil est. Alii redditus non existunt. Ex quibus patet, nunc tantum bona ex fundis (a) ad vitae usum esse.

Quia autem in Austria possessiones reales vectigalibus et aliis tributis valde oneratae sunt et earum administratio sumptuosissima et insuper, quia magna pars possessionis Episcopalis in Iugoslavia sita est, unde nullus fructus venit, Episcopo ad victam fere nihil relinquitur.

Episcopus habet proprium palatium in urbe Graz, dignitati Episcopali conveniens, nunc plene et pulcherrime renovatum. In hoc palatio habitat Ordinarius cum cancellario, duobus secretariis et famulatu necessario.

Cathedraicum non exigitur, nec aliae exactiones ponuntur.

Renovatio necessaria palatii aere alieno Episcopum qua personam valde gravavit.

25. *An episcopales aedes et bona mensae sive mobilia sive immobilia, accurato inventario confecto, curaverit iuxta praescripta cann. 1483, 1299 § 3 et 1301.*

Praescriptis Canonum 1483, 1299 § 3 et 1301 quoad episcopales aedes et bona mensae tum mobilia cum immobilia, accurato inventario confecto, satisfactum est.

26. *An in ultima sedis vacatione praeter Vicarium Capitularem oeconomus quoque constitutus fuerit pro mensae bonis: et res bene gestae fuerint iuxta cann 432, 433.*

In ultima sedis vacatione praeter Vicarium Capitularem oeconomus quoque constitutus fuit pro mensae bonis iuxta Canones 432 et 433.

27. *Quomodo residentiae legi satisfaciat; qua frequentia pontificalia peragat, conciones habeat et pastoralibus litteris clerum et populum instruat; quomodo caveat ut ecclesiasticae leges notae fiant, et ut ab omnibus fideliter serventur. Can. 336.*

Episcopus obligationi residentiae stricte satisfacit et nisi ex officio muneris sui v.gr. qua Ordinarius castrensis vel ob visitationes, conferentias episcopales abesse debet, semper in sua residentia Graz versatur.

Pontificalia generatim omnibus diebus festis in Ecclesia Cathedrali peragit; immo data occasione etiam in aliis ecclesiis pontificalia celebrare solet vel actibus cultus publici interesse, si populus vel clerus id desiderat.

Pastoralis muneris sui memor Episcopus populum verbo Dei pascere amat et huic obligationi verbis et litteris satisfacere studet. Praedicat in Ecclesia Cathedrali (hoc anno et temporis Quadragesimae dominicis) in ecclesiis parochialibus dioecesis occasione visitationis canonicae; habet sermones in piis institutis, congregationibus et aliis catholicorum conventibus.

Litteris pastoralibus clerum populumque instruit quotannis.

Ut leges ecclesiasticae populo notae fiant et ab omnibus servari possint, provisum est per promulgationem in folio dioecesano vel etiam in folio diurno catholico.

28. *Qua frequentia sacramentum confirmationis administret; et quomodo provideat, si ipse per se omnium necessitatibus consulere nequeat. Serventur in huius sacramenti collatione regulae de aetate confirmandorum et de patrinis.*

Sacramentum confirmationis tribus diebus Pentecostes festivis in urbe Graz, reliquo aestivi temporis spatio – generatim a mense Aprilis usque ad finem Augusti – in aliis urbibus et pagis, plerumque occasione visitationis canonicae in 40 - 50 parochiis ab Episcopo ipso administratur. Ut serventur in collatione huius sacramenti regulae de aetate confirmandorum et de patrinis, clerus quotannis folio dioecesano monetur.

29. *Quot in quinquennio sive per se sive per alium ad sacros ordines promoverit. Et an servaverit leges de non promovendis*

a) *qui necessarii non sint vel utiles iuxta can. 969;*

b) *qui saltem integrum theologiae curriculum in Seminario non peregerint. Can. 972 § 1. An numerus ordinatorum par fuerit necessitati dioecesis. An aliquem incardinaverit, qua de causa, et num iuxta legem can. 111 seqq.*

In ultimo quinquennio 1923 - 1928 ad sacros ordines 114 promoti sunt et quidem 1927 per Ordinarium praesentem 30, aliis annis per antecessorem. Canones 969 et 972 § 1 perfecte observati sunt. Necessitas dioecesis maiorem numerum ordinatorum exigit, sed candidati desunt. Ut vocationes ad statum clericalem augeantur, actio sic dicta „Sacerdos et Populus“ initio huius anni instituta est, quae bonos fructus promittit.

Incardinatio nulla facta est.

30. *An servatae sint regulae can. 877 seqq. in concedenda facultate vel licentia sacramentales*

confessiones audiendi; et can. 893 seqq. circa casus reservatos.

Canones 877 sequ. et 893 semper perfecte observantur. Ordinarius sibi reservavit solum duos casus:
a) Periurium coram iudice sive ecclesiastico sive laico solemniter et scienter emissum.
b) Homicidium voluntarium per actum exteriorem; sed huc non pertinet procuratio abortus sive animati sive inanimati.

31. Circa sacram praedicationem, an consuluerit ut iuxta Const. S. P. Benedicti XV et normas a S. C. Consistoriali datas die 28 Iunii 1917 omnia rite procederent; ac maxime ut servarentur praescripta can. 1340 seqq. circa licentiam concedendam et can. 1347 circa modum et argumentum concionandi. An curaverit ut votum a can. 1345 expressum de brevi aliqua homilia in omnibus missis festivis habenda sensim ad effectum ducatur.

Ut in sacra praedicatione praescripta Constit. Benedicti XV. et normae a S. C. Consistoriali die 28. Iunii 1917 traditae a sacerdotibus serventur, Ordinarius curat. Nulli sacerdoti facultas vel licentia concionandi conceditur, nisi constiterit de bonis moribus et sufficienti doctrina per examen probata. Ut praescripta can. 1347 ab omnibus serventur, saepius in folio dioecetano et etiam antea in Synodo dioecetana inculcatum est.

Quod can. 1345 desiderat, iterum iterumque sacerdotibus commendatur et ab istis etiam observatur.

32. An et quo fructu avertere pro viribus studuerit fideles a nuptiis cum acatholicis, infidelibus, aut impiis iuxta cann. 1060, 1064, 1065, 1071.

Sacerdotes habent mandatum, ut fideles tum publice in praedicatione, tum in privatis colloquiis a nuptiis cum acatholicis, infidelibus et impiis absterreant; sed labor saepe sine fructu manet.

33. An in quinquennio totam dioecesim ipse per se, aut per alium visitaverit iuxta cann. 343-346. An praeter loca et res, libros et archiva, personas quoque clericorum visitaverit, eos singillatim audiendo, ut cognoscat quae sit uniuscuiusque vitae ratio, quae confessionis frequentia etc. An inspexerit quoque quae habentur circa legatorum adimplementum et missarum manualium satisfactionem ac stipem, et an constiterit omnia ad legis normam procedere iuxta cann. 824-844. Et si abusus aliquos hac in re detexit, referat.

Totam dioecesim Episcopus decursu 9 - 10 annorum visitare potest et visitabit. Sic a prioribus Episcopis factum est. Propter amplitudinem dioecesis et magnum numerum parochianorum personalis visitatio in quolibet quinquennio est impossibilis. Unoquoque autem anno quaelibet parochia per decanos visitatur. Isti sicut Episcopus praeter loca et res, libros et archiva, personas quoque clericorum visitant, singillatim eos inspiciendo et audiendo, ut cognoscant, quae sit uniuscuiusque vita et mores, et de his omnibus Episcopo referunt.

In visitatione inspiciuntur etiam, quae habentur circa adimplementum piorum legatorum et missarum manualium satisfactionem ac stipem et Episcopus mandat, ut omnia iuxta canones de missarum eleemosinis seu stipendiis observentur. Abusus hac in materia hucusque non detecti sunt.

34. Utrum et quomodo dioecesanam synodum celebraverit, et quando novissima synodus congregata fuerit. Cann. 356-362.

Ultima Synodus dioecetana 1911 celebrata est, cui 371 sacerdotes interfuerunt. Tempore opportuno alia Synodus celebrabitur.

35. Si sit Metropolitanus aut Conferentiarum episcopalium Praeses: an et quando Concilium et quando Conferentias convocaverit; quinam interfuerint; et quo fructu res cesserit. Cann. 283-292. Ceteri Episcopi: an Concilio provinciali, et Conferentiis ipsi per se, aut saltem per procuratorem, interfuerint. Can. 287.

Concilium provinciale erat 1906, cui antecessor interfuit. Conferentiae Episcopales quotannis Viennae habentur et Episcopus iis semper interest.

36. Quomodo se habeat cum civili loci auctoritate; an episcopalis dignitas et iurisdictio sarta tecta

ita semper servari potuerit, ut numquam, servilitate erga humanas potestates vel alio modo, detrimentum libertati et immunitati Ecclesiae, aut dedecus statui ecclesiastico obvenerit.

Relatio civilis auctoritatis erga Episcopum non est hostilis, sed potius benevola, ita ut Episcopalis dignitas et iurisdictio sarta tecta hucusque semper servari potuerit.

Caput V.

De Curia Dioecesana.

37. Utrum Curia dioecesana aedes proprias, sufficientes et convenientes habeat; et si non, an et quomodo huic defectui consuli queat. Exhibeatur prospectus officialium Curiae episcopalis, adiectis iudicibus synodalibus, examinadoribus, parochis consultoribus, censoribus librorum, aliisque peculiaribus administris. Can. 363 seqq.

Curia dioecesana in aedibus Episcopi invenitur.

Negotia dioecesis in Consistorio praesente Ordinario tractantur. Consistorii assessores sunt: 10 Canonici Capituli Cathedralis, 3 Professores facultatis theologicae, Regens seminarii maioris, Regens seminarii minoris praesens itemque emerit., Cancellarius Episcopalis.

Cancellaria Episcopalis constat ex Cancellario, duobus secretariis, qui simul sunt capellani aulae Episcopalis, custode cassarum, qui simul est taxator, archivario, scriba et cursore (laico).

Tribunal ecclesiasticum:

Officialis

Vice - Officialis

9 Iudices Prosynodales

4 Defensores vinculi

1 Promotor iustitiae

1 Actuarius

1 Cursor (laicus)

Consilium pro administratione seminarii minoris et maioris constat:

a) quoad institutionem et disciplinam ex 2 Canonicis

b) quoad res temporales ex duobus parochis.

Administratio Episcopalis omnium bonorum ecclesiasticorum constat ex praeside et revisore.

Examinatores Prosynodales sunt 13 et quidem 7 Canonici, 6 Professores theologiae.

Consilium vigilantiae constat ex 5 Canonicis, 2 Professoribus theologiae et 2 Regularibus.

Censores librorum sunt 13 sacerdotes, qui duobus exceptis sunt doctores theologiae.

38. De qualitatibus et opere Vicarii generalis et aliorum praecipuorum ministrorum adumbratio aliqua fiat.

Vicarius generalis nunc temporis non existit. Absente Episcopo eius rem gerit in omnibus negotiis, quae Ordinarius aut vi ordinis aut voluntate sibi reservat, Cancellarius Ioseph Steiner, doctor theologiae, vir tam virtute quam doctrina conspicuus. Sed proximo tempore Vicarius Generalis nominabitur et quidem in persona Canonici Capituli Cathedralis Ioannis Siener, sacerdotis eximiae pietatis, magnae experientiae et provectae aetatis. Exspectatur dummodo adhuc consensus gubernii.

39. Quinam sint Curiae proventus sive ex taxis, sive ex multis pecuniariis, sive ex aliis titulis: et quomodo erogentur.

Officiales Curiae excepto Cursore salarium accipiunt a gubernio civili. Taxae vix sufficiunt ad solvendas expensas necessarias; mucltae pecuniariae non sunt in usu neque alii tituli Curiae proventus obveniunt.

Caput VI.

De Seminario.

40. Si dioecesis Seminario careat, quomodo consulatur pro comparandis sacerdotibus dioecesi

necessariis. An studium sit seligendi bonae spei iuvenes, e dioecesi oriundos, ad clerum indigenam creandum; quo fructu: et ubinam educentur. Can. 1353.

Dioecesis habet duo Seminaria, quae sunt fructus zeli cleri et populi prioris saeculi, ut pro dioecesi clerus indigenus provideatur.

41. Si Seminarium adsit, referatur enucleate:

a) de numero et statu eorum qui externam disciplinam regunt, qui spiritualiter alumnos dirigunt, qui docent, qui discunt;

b) de statu aedium, et rusticationis domus;

c) de redditibus et oneribus, hoc est de statu activo et passivo pii instituti;

d) de iis quae videantur necessaria ad meliorem Seminarii statum.

Seminaria sunt maius et minus.

Rector Seminarii maioris est ab anno 1907 Franciscus Gutjahr, theologiae et philosophiae doctor, professor theologiae emeritus.

Rector Seminarii minoris est ab anno 1922 Conradus Brandner, philosophiae doctor et professor in Gymnasio.

Ambo rectores sunt vitae integritate et sacerdotalibus moribus conspicui.

In regimine Seminarii maioris rectorem adiuvant:

Dr. Theodor Goger qua subdirector et Dr. Walterius Müller qua studiorum praefectus, qui ambo sunt sacerdotes integri.

Directores spirituales sunt:

in seminario maiore Dr. theol. Carolus Krenn

in seminario minore Dr. theol. Aloisius Kahr, viri solida pietate, scientia atque prudentia praediti.

Numerus alumnorum Seminarii maioris hodie est 67. Omnes facultatem theologicam in Universitate Graecensi frequentant, in qua 12 sacerdotes saeculares disciplinas Sacrae theologiae docent.

Numerus alumnorum Seminarii minoris est hodie 264. Omnes frequentant gymnasium cum seminario coniunctum, in quo omnes professores (17) sunt sacerdotes saeculares dioecesani publicis examinibus probati.

Aedes Seminarii maioris est in proprietate Reipublicae sub nomine „fundi studiorum“ et circiter 100 alumnos recipere potest. Domui adiunctus est hortus parvus. Status aedificii iam perantiqui non correspondet amplius indigentis talis instituti et exstructionem domus novae quamprimum exigit.

Domus Seminarii minoris est in proprietate Episcopi i.e. dioecesis Seccoviensis et est ampla tam, ut circiter 300 alumnis cum professoribus et servis sufficere possit. Huic domui coniunctus est hortus amplissimus et valde amoenus.

Rusticationis domus Seminaria non possident.

Seminarium maius propriis redditibus caret, cum „fundus studiorum“ i.e. Respublica sustentationem pro alumnis congruam sufficientem antea praestitit. Nunc autem congrua a Republica praestita non sufficit et eleemosinis suppleri debet.

Seminarium minus ex foundationibus, domibus et praediis et ex modica pensione Alumnorum redditus accipit, qui redditus eleemosinis cleri et populi suppleri debent, ut sufficiant.

Quia autem eleemosinae datae minus largae sunt, ambo Seminaria in magna difficultate versantur.

42. Distinctum ne sit Seminarium in maius et minus iuxta can. 1354 § 2. Et si prudentia suaserit, aut dioecesis conditio exegerit, ut dumtaxat Seminarium minus seu schola apostolica, uti vocant, constitueretur, dicatur ubinam maiores alumni educuntur: num in Seminario proprio provinciali, seu regionali, seu interdioecesano apostolica auctoritate constituto iuxta can. 1354 § 3. Et de eius statu adumbratio aliqua fiat.

Seminarium maius et minus sunt distinctum et separatum.

Tributum pro Seminariis hucusque non erat impositum. Singulis dioecesis sacerdotibus regularibus autem certa eleemosina imposita est, ut difficultates eorum amoveantur et permulti libenter eam tribuunt.

Can. 1357 observatur, quia Episcopus data occasione praesertim diebus Seminariorum festivis in eorum capellis celebrat, praedicat, res et loca invisit.

In ambobus Seminariis praeter rectorem adest oeconomus pro curanda re familiari (Subdirektor), adsunt magistri pro instructione, item director spiritualis et plures quam duo confessarii ordinarii. Quoad can. 1359 conf. Nr. 37 !

43. An servatae sint regulae: can. 1356 circa tributum seminaristicum; can. 1357 circa visitationem alumnorum et regulas internas; cann. 1358, 1360, 1361 circa directionem disciplinarem, oeconomicam et spiritualem; can. 1359 circa deputatos; can. 1363 circa alumnos admittendos et excludendos; can. 1371 circa dimittendo aut expellendos; cann. 1364-1366 circa institutionem litterariam et scientificam, praesertim philosophiae et theologiae; can. 1367 circa pietatis exercitia; can. 1369 circa spiritum ecclesiasticum fovendum et urbanitatis leges tradendas. Canones 1363 et 1371 circa alumnos admittendos et excludendos, item circa dimittendos aut expellendos plene observantur.

Quod institutionem litterariam et scientificam praesertim philosophiae et theologiae attinet, notatur: Humaniora studia, quibuscum etiam introductio in philosophiam coniungitur et quae ordinariae 8 annos complectuntur, ab omnibus theologiae studiosis iam in Seminario minore absolvenda sunt, quia in Seminarium clericorum ii soli recipiuntur, qui gymnasii cursum cum nota saltem sufficiente percurrerunt.

Cursus philosophicus cum cursu theologico nunc quinque annos amplectitur.

Praelectiones vel dissertationes magistrorum in philosophia et theologia iis tantum libris et auctoribus nituntur, qui ab auctoritate ecclesiastica approbati et laudati sunt.

Disciplinae theologicae, praesertim theologia dogmatica et moralis, lingua latina, ad magnam partem etiam exegesis S. Scripturae et introductio hermeneutica traduntur.

Quod methodum attinet, scholastica aut historica, positiva et critica secundum indolem materiae tractandae adhibetur. Speciatim in tradenda theologia morali expositio theoretica coniungitur cum practica et casuistica, quin systematica negligetur.

Cum praelectionibus disciplinarum principalium coniunguntur etiam sic dicta „seminaria scientifica“ in quibus studiosi theologiae a professoribus in profundiore disciplinae intelligentiam, in usum methodi scientificae et ad propria studia exaranda adducuntur.

Quovis anno de disciplina audita et absoluta alumni theologiae a professoribus examinantur, decano facultatis examini praesidente et commissario ab Ordinario deputato assistente.

Praeter disciplinas ordinarias nimirum:

Philosophiam scholasticam

Theologiam dogmaticam et moralem

Studium Sacrae Scripturae

Historiam Ecclesiasticam

Ius canonicum

Theologiam Pastoralem

Catecheticam et S. eloquentiae theoriam

etiam disciplinae extraordinariae traduntur, ut theologi in profundiora quoque studia incitentur, nempe:

Scientia et Historia artis ecclesiasticae

Archeologia

Theoria sociologiae et alia.

Insuper saepius opportuna praelectiones pro auditoribus omnium Universitatis facultatum habentur.

Praeter haec studia publica candidati presbyteratus practicas instructiones accipiunt:

- a) pro audiendis confessionibus.
- b) de administratione muneris parochialis.
- c) de liturgia sacra.
- d) de cultu ecclesiastico et ratione psallendi.

e) denique quavis fere hebdomate praesentibus Rectore et pluribus Canonicis alumni se exercent in orationibus sacris faciendis vel in arte concionandi.

Quae Canones 1367 et 1369 praescribunt in ambobus Seminariis adamussim observantur, praesertim communio frequens promovetur.

44. An Ordinarius curaverit ut aliquis alumnus pietate et ingenio praestans peculiaria Urbis Collegia, vel Universitates sive facultates a S. Sede in Urbe vel alibi probatas adiret, ut ibidem in studiis perficeretur iuxta can. 1380.

Nunc duo alumni pietate et ingenio praestantes studiorum causa sunt in Collegio Germanico Romae.

Caput VII.

De clero generatim.

45. An clerus generatim habeat quo honeste vivere possit. An pro senibus et infirmis domus aut saltem subsidia adsint quibus adiuvari possint.

Generatim dicendum est, clerum habere tantum, quanto honeste vivere potest. Lege civili statutum est, quale solarium unicuique sacerdoti competat. Quod huic salario a lege „Congrua“ dicto, ex proventibus beneficij proprii ex stola et foundationibus deest, Respublica supplet.

Pro infirmis sacerdotibus et pro senibus adest domus ampla, quae „Societati sacerdotum“ propria est, iam anno 1855 in dioecesi fundata, ut sacerdotes senes et infirmi subsidium et sublevamen accipiant.

46. An habeatur domus propria pro spiritualibus cleri exercitiis: an etiam quo poenitentes recipiantur.

Domus propria pro spiritualibus cleri exercitiis non est, sed illa in seminario et monasteriis celebrantur; pro poenitentibus est domus propria.

47. Quo fructu Ordinarius curaverit ut clerici omnes ea adimpleant quae recensent: can. 125 circa sacramentalem confessionem et pietatis exercitia; can. 126 circa periodicum recessum ad spiritualia exercitia; can. 130 circa examina annualia novorum sacerdotum; cann. 131 et 448 circa conferentias cleri; can. 133 circa cohabitationem cum mulieribus; can. 134 circa communem clericorum vitam, praesertim vicariorum cooperatorum cum suo parochio, can. 476 § 5; can. 135 circa recitationem officij divini; can. 136 circa habitus ecclesiastici et tonsurae delationem; can. 811 circa vestis talaris delationem in missae celebratione; can. 137 circa fideiussiones cavendas; cann. 188-140, 142 circa abstinentiam ab omnibus quae statum ecclesiasticum dedecent, a theatris et spectaculis mundanis et a negotiorum saecularium gestione.

Quod praescribunt Canones 125, 126, 130, 131, 1448 accurate observatur.

De canone 133 dicendum est, querelas in hac materia Episcopo rarissime oblatas esse. Canonis istius praescriptio observatur.

Secundum can. 134 ubique parochiarum dioecesis vicarii cooperatorum habent a parochio domicilium et victum in eius domo.

Can. 135 - Clerici omnes, qui ad persolvendum officium divinum obligati sunt, istud rite et religiose recitant.

Can. 136 - iterum iterumque clericis inculcatur.

Can. 811 - In obeundis sacris functionibus, praesertim in Missae celebratione sacerdotes veste talari utuntur. Extra autem functiones ecclesiasticas in dioecesi ex consuetudine immemorabili brevioris veste usque genua pertingente utuntur, nigri aut subobscuri coloris. Fideiussiones, de quibus can. 137 agitur, non evenerunt.

Canones 138 - 140 et 142 observantur.

Unus sacerdos, qui doctor medicinae est et artem medicinam exercet et 2 deputati licentiam habent ecclesiasticam.

48. *An et quot clericis licentiam concesserit, de qua in can. 139 § 3, operam suam praestandi in arcis seu mensis nummulariis parsimonialibus, cooperativis, ruralibus, aut similibus: an ratione communis boni, deficientibus laicis, et ob utilitatem religionis id concesserit; et num adhuc hae concessionis causae perseverent: an mensae nummulariae, in quibus clerici opus aliquod agunt, honestate personarum et principiorum tales sint, ut non dedeant sacerdotem in iis partem habere: an in iisdem administratio ita recte geratur, ut omne absit decoctionis periculum, in quo sacerdotes convoluti maneant; et quomodo caverit de securitate huius notitiae: an denique qui hisce arcis applicati sunt a religiosa sacerdotalis vitae praxi deflexerint, et molestiam aliquam attulerint: et si ita sit, Ordinarius casus proponat et remedia suggerat.*

Decem sacerdotibus data est licentia operam praestandi in mensis nummulariis parsimonialibus ruralibus ob bonum commune et deficientiam expertorum laicorum et utilitatem religionis.

Istae mensae nummulariae tales sunt, ut non dedeant sacerdotem in iis partem habere. Decoctionis periculum in quantum sciri potest, nullibi adest; sacerdotes his arcis applicati a vita sacerdotali non deflexerunt.

49. *An clerus praestet eam quam can. 127 praescribit obedientiam et reverentiam erga Ordinarium suum, et erga Apostolicam Sedem: et si sint qui graviter deficiunt, eos Ordinarius denunciaret. Si adsit in dioecesi clerus diversi ritus et linguae, quaenam sit inter clericos caritas: et quaenam Ordinario cura fuerit pro utrisque.*

Clerus obedientiam et reverentiam Sedi Apostolicae et Ordinario (can. 127) debitum sincero corde praestare studet. In dioecesi non est clerus diversi ritus et linguae.

50. *An generatim clerus officia obsequenter suscipiat, quae Ordinarius iuxta can. 128 eis committit: an habeantur, qui quamvis viribus polleant, otiosi tamen vivere malunt; si habeantur qui Universitates laicas frequentent, an hi servaverint ac servant leges a S. C. Consistoriali ad rem statutas: et si huiusmodi adsint, eos Ordinarius indicet.*

Generatim clerus obsequenter officia suscipit, quae Ordinarius ei iuxta can. 128 committit.

Sacerdotes, qui quamvis viribus polleant, otiose vivere malunt, in nostris regionibus vix inveniuntur. Suis officiis sacerdotes generatim valedicere non possunt nisi consentiente Episcopo.

Qui senio vel propter aegritudinem munere suo fungi non possunt, medicorum testimonio id probare debent.

Decem sacerdotes frequentant Universitates laicas, ex quibus tres, ut diploma acquirant, quo muniti in Gymnasio Episcopali qua professores docere possunt. Leges a S. C. Consistoriali ad rem statuta observantur.

51. *An adsint sacerdotes qui in diariis et libellis periodicis scribant, vel ea moderentur: et qua facultate et utilitate id peragant. Can. 1386 § 1.*

Cum consensu Ordinarii sacerdotes diaria magna cum utilitate populi christiani moderantur et in libellis periodicis catholicis scribunt.

52. *An adsint de clero qui cum scandalo diaria et ephemerides vel libros legant quae dedecent: qui factionibus municipalibus vel politicis indebite se immisceant: qui ad statum saecularem redacti sint, aut per nefas ad illum sponte sua sint regressi. Cann. 211-214: et quid fiat ad horum malorum remedium.*

Nullus sacerdos, in quantum constat, libros vel diaria, quae dedecent, legit nec rebus politicis vel factionibus indebite immiscet.

Ad statum laicalem nullus clericus per legitimam auctoritatem redactus est.

53. *An et quo fructu aliquas ex poenis recensitis in can. 2298 Ordinarius irrogaverit: et casus graviores referat.*

Suspensio a divinis lata est contra tres sacerdotes ob delicta contra VI. decalogi praescriptum, unus propter inobedientiam, unus propter alcoholismum. Pro talibus sacerdotibus in quodam monasterio commoratio destinata est.

Caput VIII. *De Capitulis.*

54. Si desit Capitulum cathedrale, dicatur quot consultores dioecesani habeantur, et serventur circa ipsos quae cann. 424-428 statuunt.

Adest Capitulum Cathedrale.

55. Si adsit cathedrale Capitulum, dicatur quot dignitatibus et canonicis constet; adsintne officia canonici theologi et poenitentiarum; et serventur ab ipsis quae cann. 398-401 iubent; habeantur alii beneficiati minores, et quot.

A fundatione dioecesis Seccoviensis (1218/19) usque ad finem saeculi XVIII. (1782) sedes Episcopi et Capituli Cathedralis fuit in Styria superiore Seccoviae in coenobio canonicorum St. Augustini, cuius ecclesia simul fuerat ecclesia Cathedralis et Canonici professi simul Capitulum Cathedrale constituerant. Cum Iosephus II. imperator initio regiminis sui multa monasteria in Austria, inter quae etiam coenobium Seccoviense, suppressisset (1782), sedem Episcopalem in urbem Graecii eiusdem terrae transtulit, Ecclesiam St. Aegydi huius urbis ecclesiam Cathedralis declaravit et Capitulum Cathedrale de novo ex „fundo religionis“ erexit. Quae mutationes postea ab auctoritate ecclesiastica agnitae sunt. Capitulum novum 7 canonicos complectebatur, qui numerus saeculo sequenti (1859) tribus novis canonicis auctus est.

Itaque nunc Capitulum Cathedrale constat ex 10 canonicis, inter quos sunt tres dignitates, quarum prima est Praepositi, secunda Decani, tertia Custodis. Canonici simplices sunt septem. Adsunt officia Canonici Theologi et Poenitentiarum, quorum prior laurea in S. Theologia insignitus est. Uterque munus suum exercet iuxta canones. Habentur praeterea in Ecclesia Cathedrali 4 Vicarii, qui recitationi officii divini intersunt et salarium integrum a Gubernio civili recipiunt.

56. Exponatur quae sit dotatio Capituli seu beneficiatorum. In distributionum seu punctaturarum disciplina vigeantne et serventur regulae can. 395.

Tres iuniores Canonici sustentationem percipiunt partim (et quidem minimam partem, hodie fere nihil, nempe 1 S. 11 g) ex beneficio archiparochialis ecclesiae ad Pretiosissimam Sanguinem in urbe Graz, partim (magna ex parte) ex fundo religionis. Ceteri 7 Canonici veteris foundationis praebendam habent ex fundo religionis. Dotatio omnium consistit partim in pecuniis partim in fructibus fundorum et distincte administratur.

Sic dictae Praesentiae seu distributiones quotidianae, quae Canonicis actu praesentibus tantum praestantur, pro singulis per annum efficiunt tantum 10 S. Beneficium archiparochiale ad Pretiosissimam Sanguinem separatim administratur. Pro missa conventuali specialis fundus non existit et expensae fabricae et cultus ecclesiae Cathedralis ex fundo religionis solvuntur. Pro distributionibus autem adest communis massa, quae a Capitulo Cathedrali administratur. Officio Punctatorum iuxta can. 395 § 4, absentes a choro Canonicos annotandi, duo Canonici incumbunt. Distributiones – satis exiguae – Canonicorum absentium cedunt loco pio.

57. Si adsint canonicatus aut beneficia patronata, curaveritne Ordinarius, et quo fructu, ut patroni spiritualia suffragia loco iuris patronatus, aut saltem loco iuris praesentandi, acceptarent, iuxta can. 1451.

Canonicatus non subsunt alicui patrono. Dignitates nunc iuxta codicem a Summo Pontifice, Canonici simplices ab Episcopo nominantur.

58. Adsintne statuta iuxta cann. 410 et 416.

Capitulum Cathedrale iam ex tempore foundationis quaedam statuta habebat, quae labente tempore, praeprimis autem codice iuris canonici 1918 obsoleta sunt. Secundum praescriptum S. C. Concilii dd. 25. Iulii 1923 ab isto Capitulo nova statuta condita et a praedecessore sub 15. Sept. 1925 approbata sunt. Quae nunc probe servantur.

59. *Quot adsint canonici ad honorem: et serventur de ipsis regulae can. 406.*

Canonici ad honorem 6 provisi sunt et ab Episcopo iuxta can. 406 nominantur. Hoc tempore 5 sacerdotes dioecesis sunt canonici honorarii.

60. *Sede episcopali vacante, quaenam vigeat ratio providendi dioecesis regimini: servatane fuit, ultima vacationis vice, disciplina quam cann. 429-443 praescribunt.*

Sede vacante 1927 Capitulum Vicarium Capitularem elegit et Archiepiscopus Salisburgensis electum vi singularis privilegii confirmavit, sicuti in prioribus vacationibus.

61. *Dicatur aliquid de modo quo Capitulum sacras functiones peragit, quo se gerit erga suum Ordinarium, et de aliis quae ad eius bonum nomen pertinent.*

Officium chorale in Ecclesia Cathedrali est quotidianum tam pro recitatione officii divini quam pro missae conventualis celebratione. Iuxta statuta huius Capituli, quibusdam diebus (15) Matutinum cum Laudibus cantatur seu recitatur; ceteris diebus Canonici solummodo ad Tertiam et Vesperas, porro ut adsint missae conventuali, obligantur.

Canonici per totam dioecesim pollent auctoritate dignitati suae conveniente et inter se et cum Ordinario optima concordia coniuncti sunt. De eorum agendi ratione nihil dolendum est.

Canonici tamquam consiliarii Ordinarii praecipue in Consistorio, quod in Curia Episcopali singulis totius anni hebdomadibus celebratur, Episcopo consilium et iuvamen suum praestant. Sed etiam aliis occasionibus, si res postulat, ac semper in illis casibus, pro quibus Ss. Canones aut consilium aut consensum Capituli praescribunt, Canonici convocantur et interrogantur.

62. *Si adsint in dioecesi Capitula, praesertim insignia, vel Communiae cleri ad modum Capitulorum, Ordinarius de iis referat analoge ad ea quae pro cathedrali Capitulo sunt requisita. Aliud Capitulum in dioecesi non existit.*

Caput IX.

De Vicariis foraneis et parochis.

63. *Referatur an Vicarii foranei adimpleant diligenter ea omnia quae can. 447 praescribit de vigilantia in ecclesiasticos viros sui ambitus seu districtus, de cura ut canonicae leges et decreta Ordinarii observentur, de aliisque; an paroecias juxta normas ab Ordinario datas visitent; et an quotannis rationem reddant Ordinario de statu sui vicariatus iuxta can. 449.*

Vicarii foranei, qui in dioecesi Seccoviensi decani vocantur, diligenter generatim ea omnia, quae canon. 447 praescribit, adimplent, paroecias quotannis visitant et Ordinario iuxta can. 449 rationem reddunt.

64. *An paroeciae omnes de suo proprio pastore sint provisae: et serventur lex a can. 460 lata de uno dumtaxat pastore in unaquaque paroecia habendo, reprobata qualibet consuetudine et revocato quolibet privilegio.*

Ex 342 parochiis, quas dioecesis complectitur, 4 vacant, quae ob parvum numerum fidelium et ob penuriam sacerdotum a vicinis parochis administrantur. Unaquaeque paroecia unum tantum parochum habet.

65. *An adsint paroeciae amovibiles, quot, et qua de causa. An et quot unitae Capitulis sive cathedrali, sive collegiatis, domui religiosae, aut alii morali personae: et in hoc casu utrum serventur leges de vicario curato constituendo cum libero exercitio animarum curae iuxta statuta in*

cann. 415, 471 et 609 § 1. Et si religiosus sit parochus, an sarta tectaue sint quae Cann. 630, 631 hac de re praescribunt.

Paroeciae amovibiles in hac dioecesi non sunt. Una parochia, et quidem in urbe Graecio coniuncta est cum Ecclesia Cathedrali et a Canonico Capituli administratur; 76 parochiae diversis ordinibus religiosus titulo incorporationis vel speciali Sedis Apostolicae permissione unitae sunt:

Benedictinis Abbatiae Admontensis	25
Abbatiae ad St. Lambertum	21
Abbatiae Seccoviensis	1
Cisterciensibus Abbatiae Runensis	12
Canonicis Regularibus St. Augustini	8
Praepositurae Voravii	
Ordini Praedicatorum	1
Ordini St. Francisci	4
Ordini Minorum conventualium St. Francisci	1
Ordini Servitarum Beatae Mariae Virginis	1
Ordini equitum Melitensium	2

In omnibus his parochiis est vicarius curatus constitutus, cui cura animarum incumbit. Quae canones 630 et 631 praescribunt, sarta tectaue manent.

66. An et quot adsint patronatui obnoxiae: an et quo fructu cura fuerit Ordinario ut patroni spiritualia suffragia loco iuris patronatus aut saltem loco iuris praesentandi acceptarent iuxta can. 1451: sin minus, an in praesentatione servatae sint leges a cann. 1457 seqq. latae, ac maxime a can. 1452 in casu electionis seu praesentationis popularis.

Praeter 11 parochias, quae sunt liberae collationis, omnes sunt alicui patronatui obnoxiae. Tractatus, de quo loquitur can. 1451, cum patronis nondum sunt habiti. Leges ecclesiasticae quoad praesentationem perfecte semper sunt observatae. Electiones ac praesentationes populares, de quo agitur in can. 1452, in dioecesi non habentur.

67. An provisio paroeciarum quae sunt liberae collationis fiat per concursum, et qua ratione concursus celebretur. Can. 455 seqq.

Provisio paroeciarum fit per concursum. Duplex autem concursus distinguitur, unus ad probandam scientiam, alter ad probandam moralem qualitatem. Prior duabus vicibus in anno, vere et autumnus, instituitur et continet examen de scientia in diversis S. Theologiae disciplinis. Hoc examen quivis sacerdos sive saecularis sive regularis post tertium annum in cura animarum transactum subire potest et debet. Omnibus concurrentibus nempe eadem quaestiones ex theologia dogmatica, morali, pastorali et iure canonico proponuntur, quas in conclavi sub inspectione scripto conficere debent. Praeterea instituitur etiam examen orale coram omnibus examinatorebus ex tota doctrinarum materia. Denique etiam concio et examen practicum ex catechesi habenda sunt. Qui examinatorebus synodalibus (aut prosynodalibus) satisfecerint, testimonium per sexennium quoad scientiam validum accipiunt; quo tempore elapso aut examen renovari aut dispensatio examinis ab Ordinario impetrari debet.

Alter concursus de morali qualitate instituitur immediate ante collationem cuiusvis certi beneficii et consistit in examine morum et qualitatum eorum, qui beneficium certum appetunt.

68. Quibus redditibus parochi vivant, an ex immobilibus, ex publico foenore vel aerario, an ex incertis stolae, et fidelium vel dioecesis contributione. An commode generatim vivant, et an adsint qui egestate laborant. An domo propria paroeciali, saltem conducta eaque sufficienti, generatim instructi sint; et si non, an studium sit et probabilitas ut ea instrui valeant.

Redditus parochorum, uti iam supra n. 45 dictum est, fluunt ex immobilibus, ex publico aerario, ex incertis stolae et ex liberis fidelium contributionibus. Generatim commode vivunt, quamvis unus alterve paupertate laboret. Parochi omnes domo paroeciali saltem sufficienti instructi sunt.

69. *An parochi generatim satisfaciant iis quae praescribunt: can. 463 § 4 circa gratuitum ministerium praestandum iis qui solvendo pares non sunt; can. 465 circa residentiam; can. 466 circa applicationem missae pro populo; can. 467 circa sacramentorum administrationem et animarum salutis zelum; can. 468 circa infirmorum curam; can. 469 circa vigilantiam ne errores contra fidem et vitia subreperant; et circa opera caritatis, fidei et pietatis in paroecia instituenda et fovenda; can. 470 circa paroeciales libros recte conficiendos; circa exemplaria tradenda quotannis Curiae episcopali; can. 785 circa sacra olea a parochis loco decenti ac tuto custodienda.* Obligationibus in enumeratis Canonibus contentis parochi generatim accurate satisfaciunt. Si in visitatione canonica defectus patefiunt, culpabiles monentur respective multantur.

70. *Circa baptismum: an quaelibet ecclesia parochialis sacro fonte sit instructa iuxta can. 774: et quoties infantes sine periculo aut gravi incommodo ad paroecialem transferri nequeant, an parochus ad proximiorum ecclesiam vel publicum oratorium pro sacramento ministrando ultra libenterque accedat iuxta can. 775.*

Sacramentum baptismi a parochus vel de eius licentia ab alio sacerdote semper in ecclesia confertur, nisi necessitas gravis, e.g. infirmitas infantis aut magna dignitas parentum aliud postulat.

71. *Circa SSmam Eucharistiam: an parochis cura sit studiumque indefessum ut, iuxta can. 863, fideles saepius et etiam quotidie pane Eucharistico reficiantur; ut iuxta can. 865, infirmi, dum plene sunt sui compotes, S. Viaticum suscipiant; ut iuxta cann. 1273, 1274 et 1275 cultus SSmi Sacramenti augeatur, excitando fideles ad quotidianam missae adsistentiam, ad visitationem serotinam peragendam, exponendo statis temporibus SSmam Eucharistiam, aliaque utilia peragendo; ut iuxta can. 854, servata quidem parentibus et confessariis debita libertate ad iudicandum de sufficienti puerorum dispositione ad primam communionem, iidem parentes ne negligant officium suum, et alii abusus ne subreperant.*

Clerus dioecesanus omnibus viribus laborat, ut fideles iuxta can. 863 Ss. Eucharistiam frequenter recipiant et infirmi congruenti tempore s. viatico reficiantur. Amor sincerus erga augustum sacramentum propter oppositionem ad sectam Lutheranam quasi innatus est et libenter sacrificio Missae diebus dominicis et festis de praecepto expositionibus Ss. Eucharistiae et supplicationi 40 horarum assistit.

In admittendis pueris ad primam communionem synodus dioecesana Seccoviensis anni 1911 in cap. X. pg. 232 statuit: „Ad tuendam primam iuventutis innocentiam, tot insidiis circumventam, pueri et puellae ordinarie tertio, postquam scholam frequentare coeperunt, anno ad primam confessionem idque convenienter, si fieri potest tempore Adventus vel Nativitatis Domini admittantur. Ad secundam vero confessionem et ad primam communionem tempore Paschali eiusdem anni ecclesiastici dirigantur. Nil tamen obstat, quin si sufficienter instructi sunt, etiam prius sancta mysteria delibent, praecipue parentibus id desiderantibus. “

72. *Circa extremam unctionem: an parochis cura sit, ut hoc sacramentum ab infirmis recipiatur dum sui plene compotes sunt.*

Parochi, immo omnes animarum curatores sollicite student, ut infirmi extremam unctionem recipiant, dum sui plene compotes sunt.

73. *Circa matrimonii celebrationem: an parochis omnibus cura sit diligens observandi quae praescripta sunt in Codice lib. III, tit. VII, circa libertatem status, impedimentorum dispensationem, sacros ritus, et adnotationem matrimonii.*

Quae circa matrimonii celebrationem Codex praescribit, diligenter a parochis observantur.

74. *Circa catechesim: an ab omnibus parochis diligenter serventur quae praescribit: can. 1330 circa peculiarem catechismum pro prima confessione et communione et pro confirmatione puerorum; et cann. 1331-1336 de catechismo diebus festis impartiendo tum pueris tum adultis.*

Circa praeparationem puerorum pro prima confessione et communione et pro confirmatione nihil amplius desiderandum est.

Quod explicationem catechismi attinet, fere ubique in media et inferiore parte dioecesis homiliae catecheticae habentur, quae hieme in ecclesia, plerumque cum sacro pomeridiano coniunctae, aestate autem in singulis parochiae pagis iuxta ordinem usitatum ad crucem aliquam publicam aut capellam in pago aedificatam dicuntur. Istae catecheses libenti cum animo ab adultis et pueris frequentantur et audiuntur.

75. Circa evangelii explanationem: an ab omnibus lex servetur can. 1344; circa sacras conciones: an statis quibusdam temporibus sacrae conciones frequentius habeantur ad normam can. 1346, et sacrae missiones locum habeant iuxta can. 1349.

Parochi et quicumque curam animarum gerunt, omnibus diebus dominicis et festis de praecepto Evangelium explicant et sacrum sermonem ad populum dirigunt, ita ut, si in parochia duo sacerdotes inveniuntur, etiam bis in dictis diebus in ecclesia parochiali praedicatio fiat. In synodo dioecesana anno 1911 habita parochis iam commendatur, ut etiam missiones populares decimo quoque anno habeantur.

76. An vicarii cooperatores aliique animarum curatores suis officiis laudabiliter fungantur iuxta can. 473 seqq.

Vicarii cooperatores aliique animarum curatores suis officiis generatim laudabiliter funguntur; secus monentur vel etiam puniuntur.

Caput X. *De religiosis.*

77. An Ordinarius sive per se, sive per alium, quinquennem visitationem domorum religiosarum peregerit iuxta cann. 512, 513: et quae notabiliora adnotanda habeat.

Ordinarius partim per se partim per Canonicos visitationem domorum religiosarum iuxta canones 512 et 513 peregerit et refert, religiosos generatim regulas et disciplinam fideliter servare et non solum habitu sed et spiritu religiosos se ostendere. Notabiliores defectus nullibi detexit.

In Abbatia Runensi O. Cisterc. tantum ob varia scandala et ordinis perturbationes visitatio extraordinaria necessaria erat et ab eius superiore generali etiam facta est.

78. Utrum religiosi, sive viri, sive mulieres, vitam communem ducant; an sint qui habitent soli, vel in domibus privatis cum saecularibus, et quo iure; quae sit in utroque casu eorum fama; quaenam pro dioecesi utilitas; an catechismum tradant, si Ordinarius requisierit iuxta can. 1334; quo habitu incedant.

Religiosi, tum viri tum mulieres, vitam communem ducunt. Unus solus permittente proprio Abbate extra monasterium versatur, cum munere moderatoris folii diurni magna pro dioecesi utilitate fungatur.

Religiosi in propriis ecclesiis catecheticas instructiones ad populum habent. In quantum constat, habitu religioni proprio incedunt.

Religiosi ad populi utilitatem variis muneribus incumbunt.

a) Curam animarum in parochiis exercent:

- Canonici Regulares Voravienses
- Benedictini
- Cistercienses
- Fratres Minores (Franciscani et Conventuales)
- Dominicani
- Servitae et Equites Melitenses.

In cura animarum adiuvant praecipue:

- Capucini

Redemptoristae
Lazaristae
Calasantini et
Fili Congregationis Sanctissimi Cordis.

- b) Verbo divino nuntiando seu missionibus et exercitiis spiritualibus summa cum studio se dedunt:
Jesuitae et qui iam dicti sunt
Redemptoristae et
Lazaristae.
- c) Ad iuventutis institutionem vocati sunt Fratres B.M.V.
- d) Aegrotorum curae se dedicant Fratres Misericordiae a St. Ioanne de Deo.
- e) Fratres B.M.V. de monte Carmelo reliquos in vinea Domini laborantes precibus et vitae suae sanctitate adiuvant et firmant.

79. *Si quaestuant adsint, sive viri, sive mulieres, an canonicas praescriptiones cann. 621, 622, 624 servaverint: an aliquod inconueniens acciderit, vel aliquid sit de hac re animadvertendum.*
Quaestuant ex viris Capucini et Fratres Misericordiae, ex mulieribus Elisabethinae.
Canonicas praescriptiones exacte observant et nihil inconueniens accidit.

80. *Si congregatio aliqua dioecesani iuris, vel societas sive virorum sive mulierum in communi sine votis viventium habeatur, Ordinarius de ea, aut de eis, nomen dicat, finem, sodalium numerum, utilitatem, et si quae alia observanda habeat.*

Congregationes dioecesani iuris duae sunt:

Una est Sororum scholarum, quarum regula sequitur ordinem S. Francisci. Fundata est anno 1843 et iam in dioecesi Seccoviensi 14 domos et extra dioecesim 13 habet. Ista magno cum fructu in scholis elementaribus et altioribus puellas instituunt et omnes eidem Superiorissae subiectae sunt. Altera Congregatio Dominicanarum fundata est anno 1882 et sequitur regulam III. Ordinis Praedicatorum; etiam istae institutioni et educationi puellarum operam navant. Possident unam domum in pago Gleisdorf apud Graecium.
Societas sine votis in dioecesi non habetur.

81. *Referat Ordinarius an aliquod offendiculum cum religiosis habeat in suae iurisdictionis exercitio.*

Episcopus in suae iurisdictionis exercitio numquam cum religiosis offendiculum habuit.

82. *Si adsint religiosi viri ordinibus sacris iam initiati, qui exclastrati, saecularizati aut dimissi a religione fuerint, referat Ordinarius quid de ipsis dicendum iuxta cann. 639, 640, 669 seqq.*

Religiosi ordinibus sacris initiati, qui exclastrati aut dimissi a religione fuerint, non sunt.

83. *De religiosis mulieribus in specie Ordinarius referat:*

a) *an observentur canonicae leges circa admissionem ad novitium, professionem, clausuram, confessarios ac bonorum temporalium administrationem iuxta cann. 512, 513, 520-527, 533-535, 547, 549, 550, 552, 600-605;*

b) *si quae monasteria monialium superioribus regularibus sint subiecta, an in casibus a iure statutis Ordinario subdantur iuxta cann. 500 § 2 et 615;*

c) *quae vitae activae sunt quibus diversis operibus se addicant, et quo fructu;*

d) *si sint quae infirmis in privatis domibus adsistant, aut rem domesticam in nosocomiis, Seminariis vel similibus virorum domibus gerant, an cautum sit a periculis quae in his adiunctis obversantur, et an aliquid habeatur deplorandum.*

a) Canones allati quoad admissionem ad novitium, professionem, clausuram, confessarios ac bonorum temporalium administrationem pie et stricte observantur.

b) Moniales in dioecesi Seccoviensi omnes immediate Episcopo subiectae sunt, exceptis sororibus Misericordiae St. Vincentii a Paulo, quae directioni Visitoris Lazaristarum subsunt, et sorores St.

Crucis, quae inspectioni et directioni supremae Superiorissae domus vel monasterii primarii in Ingenbohl (Helvetiae) subordinatae sunt. Canones respectivi observantur.

c) Moniales, quae vitae activae additae sunt, fidelibus et ecclesiae magnae utilitati sunt et partim instructioni et educationi incumbunt ut:

Ursulinae
Sorores de Bono Pastore
Sorores de Ss. Corde Jesu
Sorores pauperes de Nostra Domina
Dominicanae
Sorores scholares
Filiae divinae caritatis;

partim operibus misericordiae imprimis servitio infirmorum et infirmarum ut: Elisabethinae;

partim utrumque coniungunt ut:

Sorores Congr. S. Crucis
Sorores misericordiae St. Vincentii a Paulo
Famulae Ss. Cordis Jesu.

d) Infirmis in privatis domibus assistunt

Sorores Congregatoriis S. Crucis
Sorores misericordiae St. Vincentii a Paulo
Famulae Ss. Cordis Jesu et
Auxiliatrices animarum purgatorii.

Item rem domesticam in nosocomiis, asylis infantium, seminariis gerunt:

Sorores St. Crucis et
Sorores misericordiae St. Vincentii a Paulo.

Omnes cautelae, quae pro his casibus in constitutionibus provisae sunt, diligenter observantur. Nihil accidit, quod deplorandum foret.

Caput XI.

De populo fideli.

84. Dicatur quinam sint generatim populi mores: quatenus vita christiana privata in familiis: quatenus publica in oppidis et civitatibus: an in externis pompis et solemnitatibus magis consistat, quam in vero pietatis spiritu. Et si sint differentiae notabiles unius loci ab alio, indicentur. Quid fiat ut christianae vitae professio, si paululum defecit aut a recta via declinavit, sensim reducatur.

Populus indigenus est animo simplici et aperto, miti ac tractabili ideoque alieno influxui facile parens. Amat generatim religionem et patriam. Ubi religio viget, imprimis ruri et in pagis, vita in familiis est vere christiana, quae se manifestat in communibus precibus quotidianis, in frequenti receptione Sacramentorum Poenitentiae et Altaris, in liberalitate erga ecclesias, opera pia et pauperes. Publica vita ruri, ut ex sequentibus apparebit, satis religiosa videtur, non item in oppidis et civitatibus. Quod pars populi ad incontinentiam vel ad alcoholismum inclinat, deplorandum est. Multo magis autem deplorandum, quod nostris diebus sollicitantibus socialistis multi ex operariis a catholica fide deficiunt. Hoc praesertim accidit in urbibus et in locis, ubi fabricae industriales habentur. Episcopus his malis per epistolas pastorales, per divulgationem librorum bonorum, per St. missiones, clerus per congruos sermones sanctos, per sedulam administrationem sacramentorum occurrere studet.

85. Qua reverentia clericos, et maxime Episcopum et S. Pontificem, populus prosequatur. Can. 119. Reverentiam erga clericos, episcopum et Summum Pontificem populus, in quantum est religiosus, observat, folia autem socialistarum et interdum etiam singulae personae socialistis adhaerentes despectum adversus clerum publice demonstrant.

86. Quae sit observantia: can. 1248 circa praeceptum audiendi sacrum et abstinendi ab operibus

servilibus diebus festis; cann. 1252, 1254 circa abstinentiam et ieiunium; can. 770 circa sollicitam baptismi collationem infantibus; can. 859 circa communionem paschalem: quot sint ex viris et ex mulieribus qui, cum sint professione catholici, nihilominus eam negligunt, facta proportione pro singulis centenis fidelium; can. 863 circa frequentem communionem; cann. 865 et 944 circa extrema sacramenta: an sint inter eos qui catholici censentur, qui haec sacramenta differunt, negligunt aut etiam recusant: et dicatur eorum numerus, habita proportione pro centenis; cann. 1203, 1239 seqq. circa cremationis reprobationem et funera: dicatur, servata proportione ut supra, quot ex iis qui catholici dicuntur funeribus mere civilibus seu irreligiosis sepeliantur: an id contigat ex nimietate taxarum stolae, an ex alia causa.

Homines ruri viventes agrosque colentes diebus dominicis et festivis ab operibus servilibus maximam ad partem abstinent, non autem homines, qui in officinis et negotiis industrialibus laborant, cum lex civilis sanctificationem dominicarum et dierum festorum ad partem tantum tueatur. Isti et multi etiam incolae oppidorum diebus praescriptis missae sacrificio et verbo divino non intersunt, sed excursions in montes et in regiones rurales suscipiunt.

Iidem sunt quoque, qui leges abstinentiae et ieiunii, denique praeceptum confessionis annuae et communionis Paschalis amplius non observant, id eo magis, quia indifferentismus propter multas dispensationes et per leges civiles admodum nutritur. In parochiis ruralibus omnes viri et mulieres paucissimis tantum exceptis communionem Paschalem accipiunt. In urbibus tamen et locis industrialibus vix quarta pars virorum et maior pars mulierum officio obsequitur.

Generatim frequentia ad sacramentalem confessionem et sacram Communionem in media et meridionali dioecesis parte maior est, quam in montanis Styriae superioribus regionibus. Notandum autem est, quod quo plures sunt in parochia societates religiosae et quo diligentius diriguntur, eo crebrius fideles ad sacramenta poenitentiae et altaris accedunt. Utique decretis de S. communionem editis in plurimis parochiis fideles non pauci quotidie, maior numerus pluries in hebdomade ad S. synaxim accedunt.

Ruricolae adhuc curant, ut baptismus eodem die ac infans natus est, vel saltem sequenti die conferatur; in urbibus baptismus nonnumquam per unam alteramve hebdomadem differtur.

Sunt singuli parentes, qui infantes suos baptizari non sinunt, qui casus crescunt.

Extrema sacramenta generatim a fidelibus etiam tepidis non recusantur, ast non pauci inveniuntur, qui aut ipsis volentibus aut familiaribus et medicis impredientibus improvide moriuntur.

Circa cremationem dicendum est, crescere casus, in quibus cadavera catholicorum cremantur. Item qui catholicae fidei addicti moriuntur, non sepeliuntur funeribus mere civilibus. Funera mere civilia in usu sunt solum pro iis, quibus sepultura ecclesiastica deneganda est - quod raro accidit; et pro iis, qui nulli confessioni addicti sunt.

Ad propagationem corporum cremandi impugnandam nunc societas caritatis pro sepultura christiana (Karitas=Sterbevorsorge) condita est.

87. Circa matrimonium: an matrimonia mere civilia, concubinatus et divortia habeantur, et qua proportione; an vitia contra sanctitatem matrimonii irrepserint; quid fiat ut haec mala removeantur.

Matrimonia mere civilia inter catholicos valde rara sunt; concubinatus in urbibus satis frequentes et divortia ultimis annis post bellum frequentissima fiunt. Anno 1927 numerus separationum coniugum a thoro et mensa erat in dioecesi plus quam 800. In familiis cultioribus praesertim in urbibus etiam vitium „Neo-Malthusianismus“ grassari incipit et ubique immo et ruri procuratio abortus nimium crescit.

88. Ubi catholici cum acatholicis mixti sunt, et mixta matrimonia habentur, dicatur numerus horum matrimoniorum tum absolutus tum relativus ad matrimonia non mixta: quaenam exinde detrimenta religioni proveniant: an serventur ab his contrahentibus clausulae can. 1061.

Quamvis numerus Aatholicorum in dioecesi, ut supra n. 3 notatum est, non sit magnus, matrimonia mixta quotannis circiter 60 habentur. Permittuntur tantummodo ex legitima causa et cautelis praescriptis servatis, si nimirum nubentes contractum legitimum exhibent, quo acatholicus promittit

educationem omnium liberorum in catholica religione et plenam libertatem exercitii catholicae religionis a parte catholica. Sed plerumque ista matrimonia in perniciem catholicae religionis abeunt, quia conditiones in matrimonio non observantur ab utraque parte.

89. De christiana educatione proli: quomodo generatim parentes et qui loco parentum sunt, in sinu familiae satisfaciant gravissimae huic obligationi, de qua cann. 1113 et 1372: et quae cura sit ne ab hoc officio fideles deficiant.

Generatim parentes curant, ut liberi non solummodo in sinu familiae sed etiam extra eam et maxime in scholis moribus christianis instituantur. Negligentiores hac in re sunt nobiles et operarii socialistae. Sed recentiore tempore - post bellum - hoc officium etiam a familiis alias pietioribus non raro negligitur, seducti per exemplum nobiliorum et leges civiles, quae in multis rebus laxioribus moribus et doctrinis arident. Monita et praecepta divina parentibus saepe inculcata sunt.

90. De scholis: an in publicis scholis, praesertim elementaribus, servetur praescriptum can. 1373 de institutione religiosa puerorum. Et si non, qualibet de causa; an cura sit fidelibus et clero instituendi pro catholicis pueris scholas confessionales, eosque avertendi a scholis acatholicis, neutris, mixtis, iuxta can. 1374.

91. De conditione et statu scholarum confessionalium, praesertim elementarium, enucleate referatur: quomodo sustententur, a quot alumnis frequententur, qualique profectu. Et si scholae confessionales institui non potuerint, indicetur causa: et dicatur, an per varia opera- postscholaria, hoc est oratoria festiva, Congregationes Marianas, scholas catechisticas, aliisve modis, cautum pro viribus sit praeservationi puerorum et puellarum.

90 et 91. Imperium Austriacum decursu temporis monopolium in scholis dirigendis sibi vindicavit.

Legibus enim dd. 25. Maii 1868 et 14. Maii 1869 scholae omnes publicae declaratae sunt interconfessionales. Finis principalis quidem his scholis praefixus est educatio „moralis et religiosa“. Aditus autem ad scholas publicas patet omnibus omnibus liberis cuiusvis religionis. In scholis publicis instituere et educare possunt iuventutem catholicam magistri nullo religionis respectu habito, ergo etiam iudaici et acatholici immo homines omni religioni inimici. Director autem talis scholae eligendus est vir, qui eiusdem religionis ac maior pars discipulorum est. Sacramenta tribus saltem vicibus per annum a discipulia catholicis suscipienda, missa quavis dominica, diebus festivis certisque aliis diebus a catholicis frequentanda est.

Suprema inspectio scholarum publicarum regimini civili, inspectio autem immediata quoad institutionem religiosam et pia exercitia confessioni respectivae reservata est.

Quamvis hic rigor legum interconfessionalium novellis posteris mitigatus sit, tamen indoles et mens earum mansit et sensum puerorum pium depravat. Qua de causa in nostra dioecesi plures scholae privatae catholicae conditae sunt a quibusdam Congregationibus, Ordinibus necnon ab Unione hominum catholicorum, quae ad catholicas scholas erigendas et sustentandas fundata erat.

Tales scholae catholicae sunt:

- a) 2 scholae catholicae ad praeparandas magistras.
- b) 1 convictus ad praeparandos magistros.
- c) 1 schola puerorum elementaris.
- d) 6 scholae puellarum elementares altiores.
- e) 31 scholae puellarum elementares

Praeterea sunt plures pensionatus pro filiabus, scholae industriales, asyla parvulorum et alia instituta.

Hae scholae catholicae quoad indolem religiosam liberae sunt, quamvis quoad scientias saeculares supremae Gubernii inspectioni subiiciuntur.

In scholis mediis vel superioribus, imprimis in Universitatibus maior adhuc libertas scholarium dominatur atque haud pauci professores in animos iuventutis studiosae sensum Deo et patriae indifferentem, immo Ecclesiae hostilem infundere student. Ad haec pericula tollenda vel saltem minuenda Ordinarius loci ante omnia in scholis mediis praeceptores religionis idoneos providere

attendit, qui eas doctrinas praecipue clare proponant, quae ab hodiernis infidelibus impugnantur, qui moribus discipulorum caute invigilent, qui florem iuventutis in Congregatione Mariana colligant. Sed etiam studiosi catholici Universitatis multi iam in Congregationes Marianas et Uniones academicas cum bono fructu congregati sunt.

Quod autem adversarii nostri summopere agitant, ut nempe facultas theologica ex Universitatibus eiiciatur, quo expeditiores ecclesiam catholicam impugnare possent, ex una parte clerus omnesque fideles vires suas intendunt, ut sacra theologia ius suum haereditarium retineat.

Ad sanam christianae iuventutis institutionem et praeservationem multa opera in dioecesi habentur, quae postscholastica dicuntur. Hic tantummodo mentio fiat illarum turmarum laicalium, quae doctrinam christianam, uti in schola elementari docetur et discitur, repetere, clarius comprehendere et memoriae firmiter mandare student. Hae turmae catecheticae in eo consistunt, ut pueri et puellae e scholis elementaribus egressi et in eodem pago vel communitate habitantes sub moderatore quodam laico eiusdem sexus diebus dominicis tempore hiemis in aedibus privatis, aestive autem sub divo ad capellam vel crucem aliquam congregentur ad catechismum discendum et repetendum. Singulae hae turmae in ecclesia parochiali per annum bis vel pluries sive ante sive post concionem dominicalem a paroco, hincinde etiam occasione excursionum parochi catecheticae examinantur. Postremo ab Episcopo canonice visitante ex tota catechismi materia interrogantur. Per se patet, quanto fructui hae turmae laicales ad recognoscendas et observandas veritates christianas fidelibus esse possint.

92. De religiosis et piis laicorum associationibus; an adsint in dioecesi tertii Ordines saeculares, et confraternitates, illae praesertim Ssmi Sacramenti et Christianae doctrinae, aliaeque, piae uniones potissimum pro iuvenibus: quo numero et quo religionis profectu.

Tertiarii plurium Ordinum in dioecesi adsunt, nimirum:

St. Francisci

St. Dominici

Servorum B.M.V. de monte Carmelo, quibus annumerari possunt Oblati et Oblatae saeculares S. Benedicti.

Plurimi pertinent ad III. Ordinem St. Francisci.

Omnes isti Tertiarii honestam vitam agunt in saeculo et fidelibus pietatis incremento sunt.

Praeterea pro populo existunt sequentes piae associationes:

- a) Confraternitas Ss. Sacramenti.
- b) Confraternitas adorationis perpetuae.
- c) Confraternitas Ss. Cordis Jesu.
- d) pia christianorum confoederatio Apostolatus orationis.
- e) Societas Ss. Rosarii B.M.V.
- f) Confraternitas Scapularis B.M.V. de monte Carmelo.
- g) Confraternitas Septem dolorum B.M.V.
- h) Congregationes Mariana.
- i) Consociatio a S. Familia.
- k) Consociatio quatuor Ordinum: iuvenum
virginum
patrum et
matrum.

Praeterea existunt piae societates, quae immediate fidem conservandam et propagandam sibi proponunt; inter has eminent:

- a) Societas de Propaganda fide.
- b) Societas a St. Infantia Salvatoris ad salvandos infantes infidelium in Sina.
- c) Societas Leopoldina pro missionibus in America.
- d) Societas St. Petri Claver pro missionibus Africanis.

Accedunt quaedam uniones recentiores ad fidem conservandam in ipsa patria nostra, cum inde ab aliquot annis in Austria periculum apostasiae creverit. Huc spectant:

- a) Societas ad Scholas catholicas fundandas.

- b) Societates ad divulgandos bonos libros et ephemerides uti: Unio catholica typographica.
- c) Societas Bonifatiana et aliae.

93. *An haec associationes servant omnes praescripta: can. 690 de subiectione erga Ordinarium; can. 691 de administrationis modo.*

Canones 690 et 691 omnino observantur.

94. *An adsint inter catholicos associationes illae, quae sociales vocantur, agricolarum, operariorum, mulierum in hunc vel alium caritativum finem, vel mutuuum subsidium; an asyla pro infantibus, patronatus pro iuvenibus, pro emigrantibus etc., circuli pro iuventute, laboratoria pro artificibus, vel pro puellis etc.: quo spiritu agantur: an directioni et moderationi Ordinarii et Apostolicae Sedis dociliter subsint: quatenus beneficia sive moralia sive temporalia praestent.*

In dioecesi florent associationes, quae sociales vocantur, agricolarum, operariorum, mulierum. Huc referenda sunt:

a) Sub tutela Unionis dominarum Graecensium:

4 instituta „Creches“ vocata, in quibus proles, quibus materna cura deest, a primo usque ad tertium annum, et 5 instituta, in quibus parvuli a tertio usque ad sextum annum per diem diligenter custodiuntur et nutriuntur. Extra Graecium 9 similia instituta existunt.

b) Praeterea 5 maiora orphanotrophia existunt in dioecesi, 3 pro puellis et 2 pro pueris, quae duo societatibus virorum catholicorum subsunt.

c) 5 asyla pro puellis scholas elementares frequentantibus, quae extra scholam refugio indigent. Accedit etiam domus puellarum iam corruptarum et ex scholis exclusarum, ut corrigantur.

d) Unio dominarum activae caritatis pauperes in domibus privatis visitantium.

e) Pium opus dominarum, quae paramenta pro pauperibus ecclesiis aut pecuniis aut laboribus parant.

f) Opus St. Philippi Neri cum 7 patronatibus atque uno asylo unaque schola pro famulabus.

g) Duae domus „salutis“ pro puellis lapsis vel in magno periculo versantibus, quarum curam sorores de Bono Pastore gerunt.

Sub tutela virorum piorum vel talium societatum:

a) 5 asyla pro pueris scholam frequentantibus et una domus pro pueris corruptis.

b) Institutum pro caecis pueris et puellis sub directione sacerdotum et sororum misericordiae.

c) Institutum pro surdo-mutis sub sacerdote direttore, sed sub iure et inspectione Praesidis provinciae.

d) Unio opificum Kolpingiana cum una domo et pluribus stationibus.

e) Unio fabrorum cum schola.

f) Uniones diversae operariorum catholicorum cum duabus domibus et uno diario.

g) Unio St. Vincentii a Paulo, quae in singulis urbis Graecii regionibus et pluribus aliis oppidis introducta non solum pauperes per domos visitat, sed etiam orphanotrophia et asyla pro pueris scholas frequentantibus sustentat.

h) Diversae Uniones iuvenum catholicorum, quae contra circulos Socialistarum democraticorum fines sociales diversos assequi student.

Omnes associationes subsunt directioni et moderationi Episcopi et utilitatem non parvam religioni afferunt.

95. *An cura sit ut qui hisce associationibus sive religiosis et piis, sive socialibus adscripti sunt, in fidei doctrina instituuntur et christianam vitam ducant.*

Cum in omnibus associationibus vel „praeses“ vel „consulens“ sit sacerdos, socii in doctrina christiana instruuntur et, ut vitam christianam ducant, invigilantur.

96. *An et qua diffusionem ephemerides vel diaria obscoena, irreligiosa, modernistica vel liberalia dioecesim pervadant: an libri quoque huius generis diffusi sint: quid fiat ad tantum malum coercendum et quo fructu.*

In dioecesi ipsa circiter 50.000 ephemerides liberales et partim irreligiosae unoquoque die eduntur, plura millia ex aliis oppidis Austriae et Germaniae introducuntur. Ad tantum malum coercendum iam in Concilio provinciali Salisburgensi (1906) et in Synodo dioecesana Graecensi (1911) clerici graviter moniti sunt, ut ipsi a lectione diariorum liberalium abstineant eaque omni studio ex familiis removeant, e contra bona et utilia propagent immo, in quantum fieri posset, calamo consiliis, aere adiuvent. Praeterea summo cum fructu divulgationi pravorum foliorum quaedam Uniones se obsistunt disseminando bona diaria, ephemerides, libros. Ex quibus pro dioecesi nostra summi momenti est „Unio typographica dioecesana“; deinde „Societas Bonifatiana“, quae folium apologeticum ubere cum fructu edit pro populo „Sankt Bonifatius“.

Per agentes speziales etiam libri utiles et diaria bona externarum Unionum divulgantur e.gr. societatis „St. Josef = Bücherbruderschaft“ (Klagenfurt), „Katholischer Bücherverein“ (Salzburg), „Volksaufklärung“ (Wien), „Apostolatus fidei“ (Glaubens = Apostolat).

Praeterea aliae Uniones dioecesanae ut Unio opificum St. Vincentii, Opus S. Philippi Neri cum patronatibus etc. porro multae parochiae pro parochianis Bibliothecas possident. Inprimis Graecii omnibus, qui catholice sentiunt, duae Bibliothecae egregiae cum multis voluminibus praesto sunt „Volkshalle“ et „Verein Lesefreund“, ne fideles ab aliqua bibliotheca populari libras pravos vel minus aptos mutuare cogantur.

97. An massonicae sectae addicti, vel etiam massonicae tabernae in dioecesi habeantur: quanta et quali activitate operam adversus religionem moliantur: quid fiat ad occurrendum huic malo.

Massonicae tabernae vel publice massonicae sectae adscripti in dioecesi hucusque non habentur, utique autem singulae personae huic sectae adhaerent.

98. An socialismi societates habeantur: quot numero, quanti momenti et quali religionis noxa: et quid fiat ad hanc avertendam.

Socialismi societates inter operarios quamplurimae habentur; operarii persaepe terrore coguntur, ut nomen suum societati inscribant. Societates Socialismi maximum damnum ecclesiae catholicae inferunt, cum iam pueros a catholica fide avertere studeant et adultos socios saepius cogunt, ut a catholica deficiant. Contra istas societates fundatae sunt societates operariorum catholicae, quae verbo et opere sententias et conamina earum impugnant.

99. Utrum in exercitio iurium politicorum et civilium fideles catholici religionis bono et Ecclesiae libertati pro viribus consulant.

Fideles catholici in exercitio iurium politicorum et civilium, in quantum verbo et opere possunt, religionis bono et ecclesiae libertati consulunt; saltem mala fide nihil negligunt vel agunt, quod religioni et ecclesiae nocere possit, sed data occasione unitis viribus et aptis mediis bonum religionis et libertatem ecclesiae tueri et promovere student.

Caput XII.

Judicium syntheticum Ordinarii circa dioecesis statum.

100. Denique Ordinarius, omnibus in universum complexis, dicat, praesertim in prima sua relatione, quid actu sentiat de materiali et morali conditione dioecesis, quae spes melioris status affulgeat, quaenam maiora discrimina immineant.

In sequentibus vero relationibus addat, quomodo et quo fructu ad effectum perduxerit monita et mandata, si quae S. Congregatio in sua responsione ad praecedentem relationem significaverit: et utrum progressus, regressus, an potius idem ferme persistens status in rebus fidei et morum haberi videatur in dioecesi: et quaenam de eo censeantur causae.

Calamitates, quae iam in relatione 1923 ad finem deplorabantur, non minutae sunt, sed magis crescebant et perdurant.

Adversarii Ecclesiae vehementiores facti sunt. Ideo apostasiae a fide iterum iterumque eveniunt. Mariti magno in numero ab invicem discedunt et manente priore matrimonio sive coram ministro acatholico sive in foro civili novum matrimonium attentant.

Quia iam singuli infantes sine baptismo et liberi sine sacramentis manent, succrescit nova gentilitas. Mores praeprimis in urbibus et locis industrialibus magis magisque peiores fiunt. Vestitus feminarum quam maxime sunt indecentes. Malthusianismus et procuratio abortus ingravescit. Quae mala remove clerus omnibus viribus et mediis studet et in his a fidelibus, viris et feminis vere catholicis adjuvantur.

Ubique in dioecesi missiones populares, exercitia spiritualia multa pro adultis et adolescentibus utriusque sexus et quidem semper magno cum fructu habentur.

Diversae Uniones catholicae plene religiosas et aliae omnibus in parochiis crescunt et florent et pro fide et religione certant.

Si una in parte adversarii crescunt et vehementer fidem et Ecclesiam oppugnant, altera in parte fideles fiunt studiosiores.

Itaque sperandum est, Deo adjuvante pro fide et Ecclesia in dioecesi Seccoviensi tempora meliora ventura esse.

Res politicae adhuc sunt secundae, quia maior pars deputatorum „sociales - christiani“ sunt, qui Ecclesiam et fidem defendunt.

Graecii in Styria die 8. Aprilis 1928.

+ Ferdinandus
Episcopus